

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Patojenlerin Yayılımını Öngörmek: Hastane Ortamında Grafik Sinir Ağları (GNN) Kullanımı

Doç. Dr. Tuğba YANIK YALÇIN
Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji

SBÜ Sincan Eğitim ve Araştırma Hastanesi

AMR'nin Küresel Yükü

- Daha pahalı tedaviler
- Daha fazla hastanede kalış
- Artmış komplikasyon
- Artmış mortalite

➤ Artık geç kalma
lüksümüz yok

**5 million deaths
2050 → 10 million/year**

Hastaneler AMR'nin Hızlandırıcısı

Yoğun temas

Yoğun antibiyotik baskısı

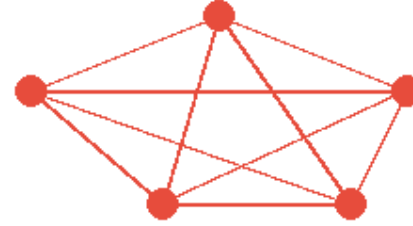
Klasik yaklaşımlar neden yetmiyor?

Linear Model

- Bağımsız gözlemler
- Lineer ilişkiler
- Statik yapı

Reality

- Birbirine bağlı bireyler
- Karmaşık etkileşimler
- Dinamik ağlar

Hastane ortamları dinamik bir ağ...

Soru: Kim nasıl infekte oluyor??? 5N1K

Şu anda ne yapıyoruz?

ÇİD
saptandı

İndeks vaka
izole et

Risklileri
tara

İzole et

Reaktif

Maliyetli

Geç
kalınmış

Bizim gördüğümüz & GNN'nin gördüğü

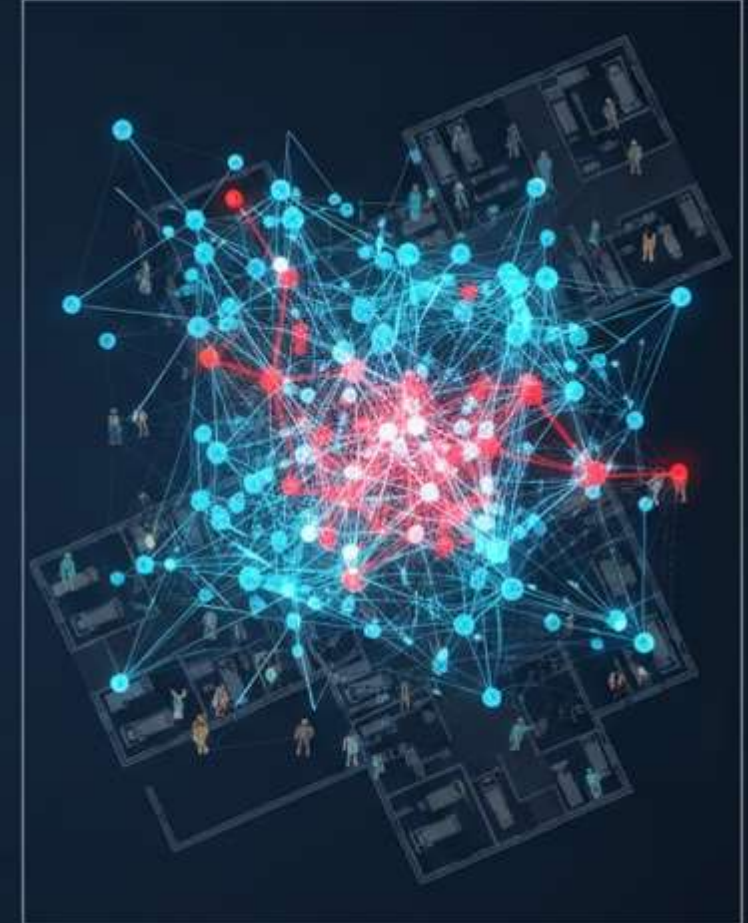
Klinik Ortam: Gözüken Karmaşa

Hastanedeki karmaşa
Binlerce transfer,
binlerce temas...
bir bakterinin izini
sürmek imkansız

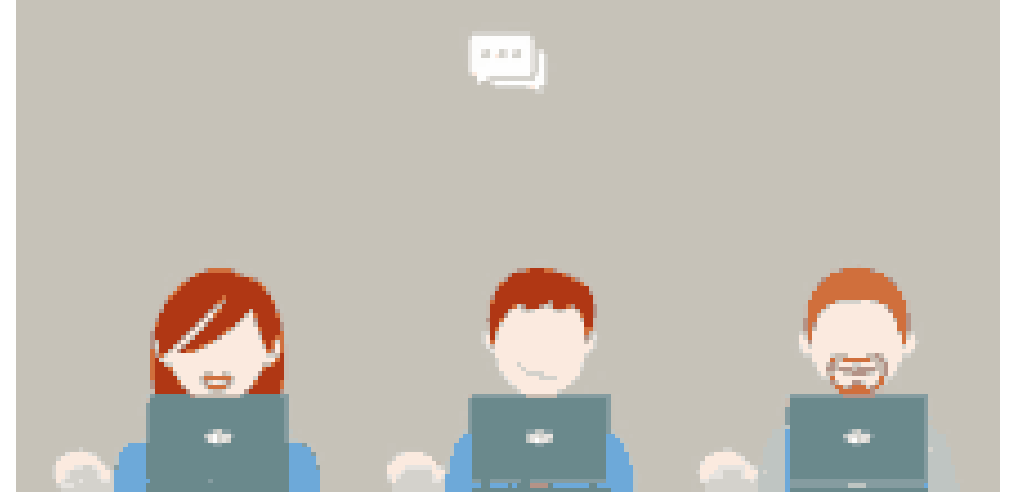
GNN ile matematiksel
düzen var
Parlayan hatlar, bir
sonraki enfeksiyonunun
öngörücüsü

GNN Modeli: Gizli Düzen

GNN Nasıl Çalışır?

- Komşudan Öğrenme (Message Passing)
- Her düğüm (hasta), komşu düğümlerden bilgi toplar
  - Oda arkadaşı $\rightarrow$ risk +1
  - Aynı hemşire $\rightarrow$ risk +1
  - Önceki vaka $\rightarrow$ risk +2
  - Toplam risk: ● Yüksek

GNN bize ne saęlar?

Doęruluk

- Karmaşık ilişkileri yakaladığı için daha kesin sonuçlar

Hız

- Yayılım başlamadan önce uyarı

Esneklik

- Yeni bir hasta girişinde ağın güncellenebilmesi

Veriyi Grafiğe Dönüştürmek

Düğümler :

Hastalar, sağlık personeli, tıbbi cihazlar ve odalar

Bağlantılar:

Fiziksel temas, aynı odayı paylaşma veya aynı personelden hizmet alma

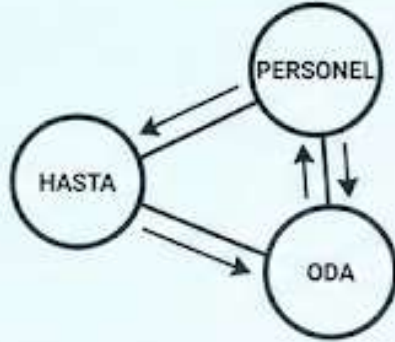
Öznitelikler :

Hastanın tıbbi geçmişi
kullanılan antibiyotikler
Mevcut enfeksiyon

HASTANEYİ GRAFİK OLARAK DÜŞÜNMEK

ŞEMA

Düğüm (daire) Kenarlar (çizgi)
Üzerinde etiketler: patient, nurse, room

DÜĞÜMLER (NODES)

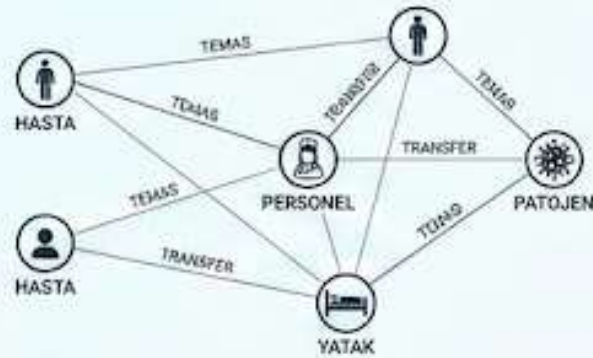

KENARLAR (EDGES)

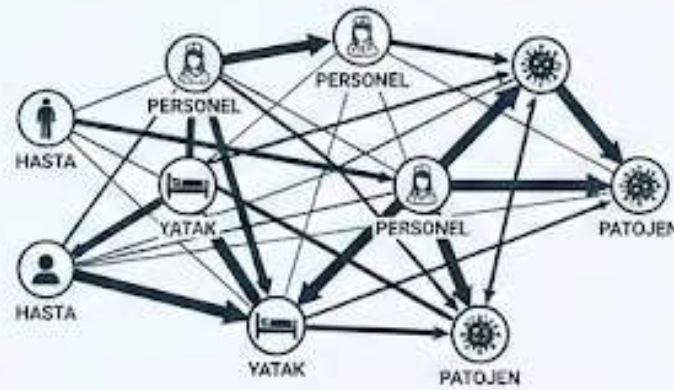

Ok kalınlığı = RISK SEVİYESİ

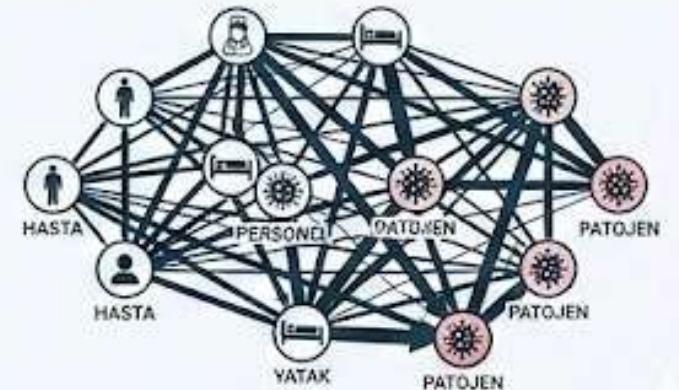
DİNAMİK AĞ

1. GÜN

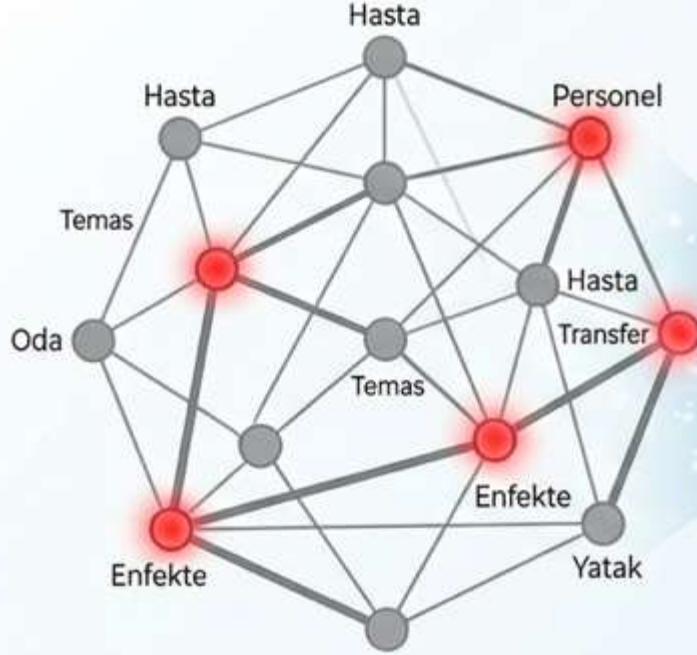

3. GÜN

7. GÜN

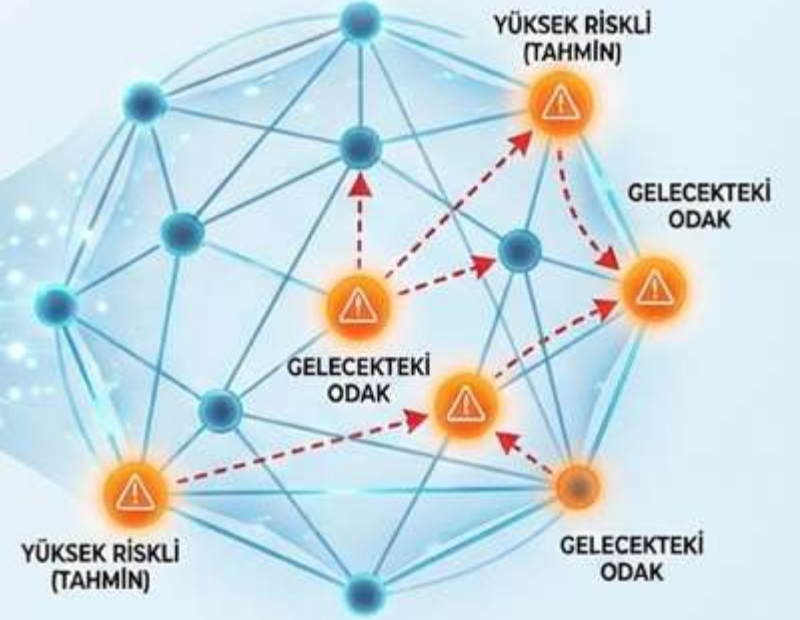
Öngörücü Analiz ve Erken Uyarı

GEÇMİŞ VERİ AĞI (T-1)

GRAFİK SINIR AĞI (GNN) MODELİ

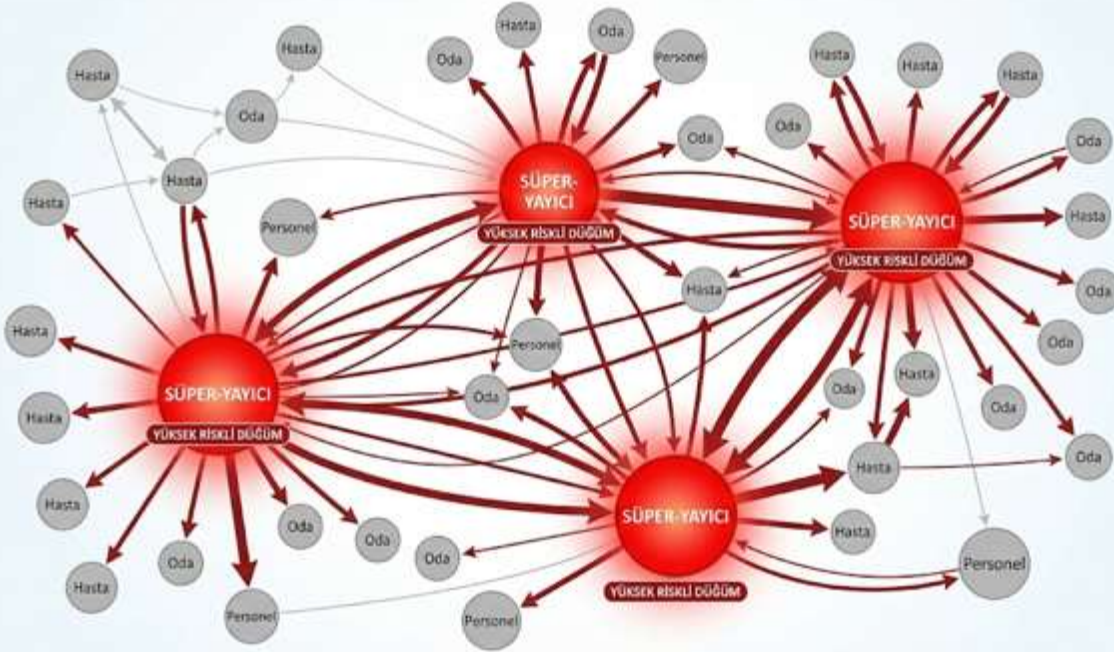

GELECEK YAYILIM TAHMİNİ (T+1)

- Gri Düğüm: Sağlıklı
- Kırmızı Düğüm: Enfekte (Mevcut)
- Turuncu Düğüm: Yüksek Riskli (Tahmin Edilen)
- Mavi Akış: Veri İşleme
- Kırmızı Kesik Ok: Tahmin Edilen Yayılım

EKK hemşiresi sabah listesi

IPC AÇISINDAN HASTANE AĞ ANALİZİ: SÜPER-YAYICILAR

- 1-Süperyayıcılar
- 2-Risk skoru yüksek olanlar
- 3-Risk skoru yükselenler

⚠️ GNN ERKEN UYARI SİSTEMİ

ODA: 302 (3. KAT)

RİSK: %85

Personel hareketliliği ve antibiyotik geçmişi nedeniyle KPC (Karbapenemaz üreten Klebsiella) taşıma riski kritik seviyeye ulaşmıştır.

ÖNERİ: Lütfen aktif süveyans kültürünü BUGÜN alın.

*Literatü
r..*

GNN'nin kullanıldığı diğer alanlardan bazıları

Bio inspired feature selection and **graph** learning for **sepsis** risk stratification.

Siri D, Kocherla R, Tumkunta S, Udayaraju P, Gogineni KC, Mamidiseti G, Boddu N.

Sci Rep. 2025 May 22;15(1):17875. doi: 10.1038/s41598-025-02889-w.

PMID: 40

However

limited g

and high

Multimodal convolutional **neural networks** for the **prediction** of acute kidney injury in the intensive care.

van Slobbe R, Herrmannsberger D, Bockelmann D, Lippert W, Walter EC, Albrecht A, Medicus J.

Int J Med Inform. 20

PMID: 39914070

Predicting complications and mortality in myocardial infarction patients using a graph neural network model.

Guo D, Zhang Z, Zhou D, Meng F, Cheng Y, Wang H.

Sci Rep. 2026 Jan

PMID: 41565987

Graph Neural Network Reveals the Local Cortical Morphology of Brain Aging in Normal Cognition and Alzheimers Disease.

Anderson SD, Chaudhari NN, Chowdhury NF, Jomsky J, Zheng XR, Irimia A, Initiative ADN.

ArXiv [Preprint]. 202

PMID: 41647226

An Optimized Strategy for **Brain** Tumor Classification Using $SO(3)$ Equivariant **Graph Neural Networks** with Snow Geese Algorithm in MRI **Imaging**.

Srinivasulu M, Selvam P, Mallala B, Latha K.

J Mol Neurosci. 2026 Jan 31;76(1):17. doi: 10.1007/s12031-025-02466-w.

PMID: 41619040

RESEARCH ARTICLE

Detection of Patients at Risk of Multidrug-Resistant Enterobacteriaceae Infection Using Graph Neural Networks: A Retrospective Study

Racha Gouareb^{1*†}, Alban Bornet^{1,2*†}, Dimitrios Proios^{1,2*},
Sónia Gonçalves Pereira^{3*}, and Douglas Teodoro^{1,2,4*}

- MIMIC-III verileri
- >46000 hasta
- >7500 sağlık çalışanı (hmdr) hareketi

Table 1. Statistics of the cohort used for model training and evaluation

	Non-colonized (n = 267,100)	Colonized (n = 7,216)
Sex		
Female	116,886 (43.8%)	3,631 (50.3%)
Male	150,214 (56.2%)	3,585 (49.7%)
Age (years)		
0–17	35,446 (13.3%)	152 (2.1%)
18–25	6,325 (2.4%)	130 (1.8%)
26–45	29,023 (10.9%)	754 (10.4%)
46–65	83,912 (31.4%)	2,436 (33.7%)
66–88	101,629 (38.0%)	3,461 (48.0%)
≥89	10,765 (4.0%)	283 (4.0%)
Reason for admission		

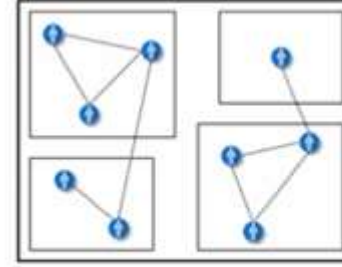
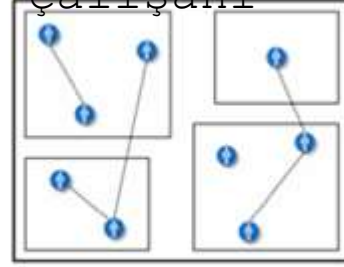
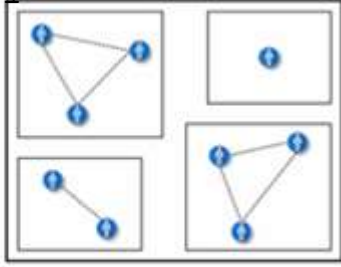
Transferler
Başvurular
Mikrobiyolojik
olaylar

Sadece aynı
koşuřta
yatma

Sadece aynı
sağlık
çalışanı

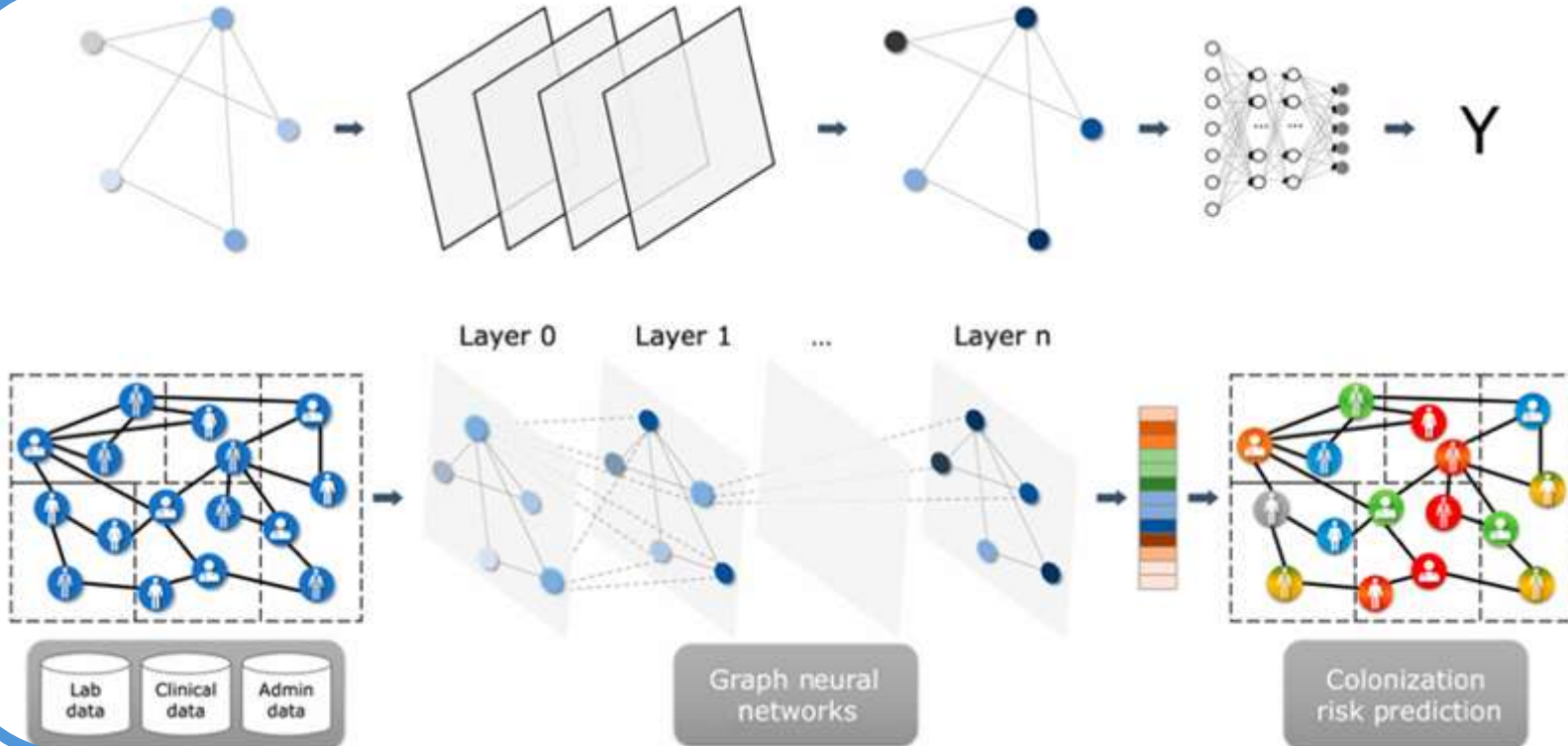
Her ikisi
de

A

(A) Kolonizasyon
modelleri

B

(B) Kolonizasyon
riski tahmini için
grafik tabanlı makine
öęrenimi
Laboratuvar+ klinik+
yönetim verileri

Birçok modelleme karşılaştırıldığında

Table 2. Performance of the different colonization prediction models. Ensemble model includes predictions from inductive-GNN, random forest, and CatBoost

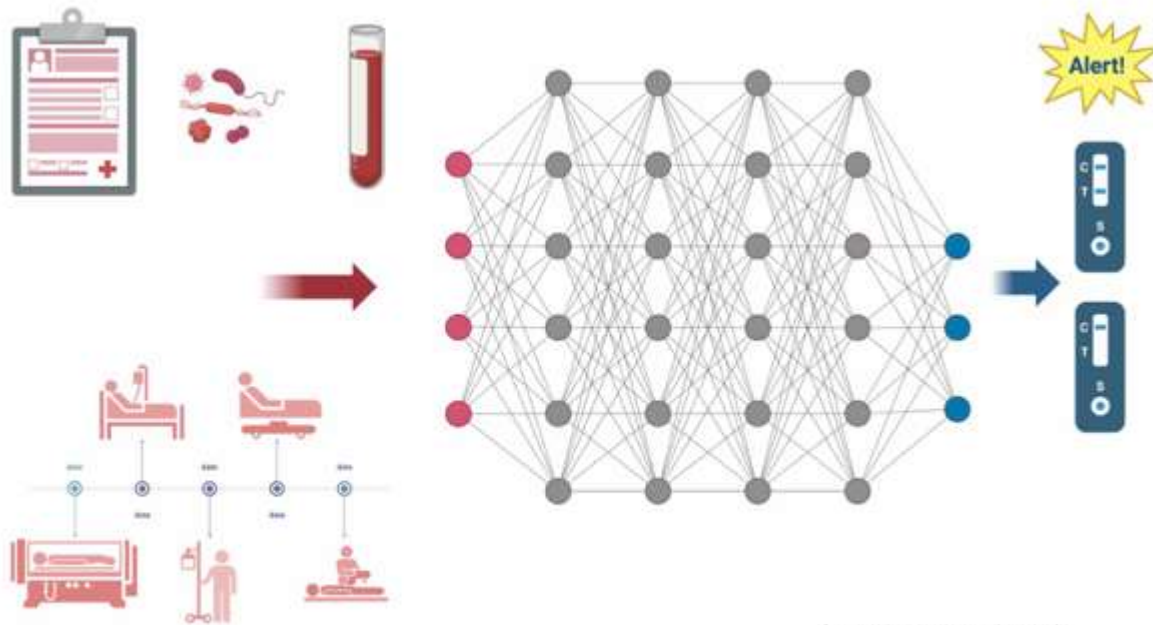
Model	Data balance	Setting	Links	Accuracy (%)	Sensitivity (%)	Specificity (%)	AUROC (%) (95% CI)
Logistic regr.	Non	-	-	82.37	74.74	82.58	87.92 (87.17–88.70)
k-NN	Under	-	-	80.15	82.10	80.10	90.14 (89.35–90.83)
Random forest	Non	-	-	97.68	14.92	99.91	90.97 (90.27–91.59)
CatBoost	Non	-	-	97.68	16.79	99.86	90.55 (89.94–91.27)
GNN	Non	Inductive	All	84.23	78.21	84.39	89.67 (88.87–90.35)
GNN	Non	Inductive	In-ward	82.74	83.00	82.73	91.23 (90.61–91.85)
GNN	Non	Inductive	Out-ward	84.89	71.55	85.25	87.90 (87.14–88.67)
GNN	Non	Transductive	All	92.36	80.50	92.68	94.07 (93.59–94.60)
GNN	Non	Transductive	In-ward	96.18	80.57	96.60	96.13 (95.63–96.60)
GNN	Non	Transductive	Out-ward	83.55	79.81	83.65	89.36 (88.62–89.98)
Ensemble	Non	Inductive	In-ward	97.43	31.16	99.22	92.17 (91.68–92.72)

En iyi sonuçlar
GNN de
Sensitivite %80
Spesifite >%90

RESEARCH ARTICLE

AI modeling for outbreak prediction: A graph-neural-network approach for identifying vancomycin-resistant enterococcus carriers

Gregor Donabauer^{1,2}, Anca Rath¹, Aila Caplunik-Pratsch¹, Anja Eichner¹, Jürgen Fritsch¹, Martin Kieninger³, Susanne Gaube⁴, Wulf Schneider-Brachert¹, Udo Kruschwitz², Bärbel Kieninger^{1*}

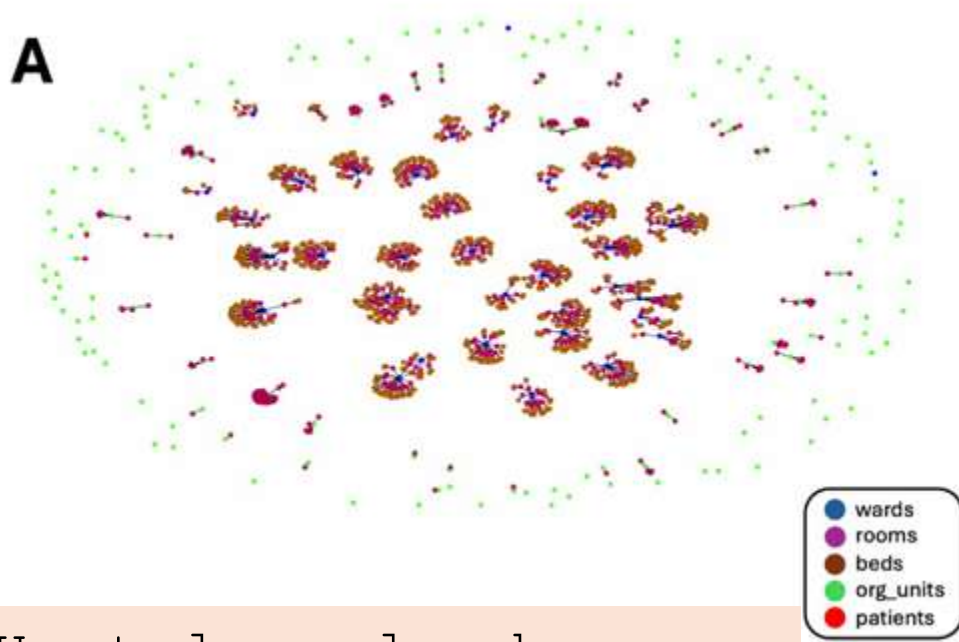

(Created with BioRender.com)

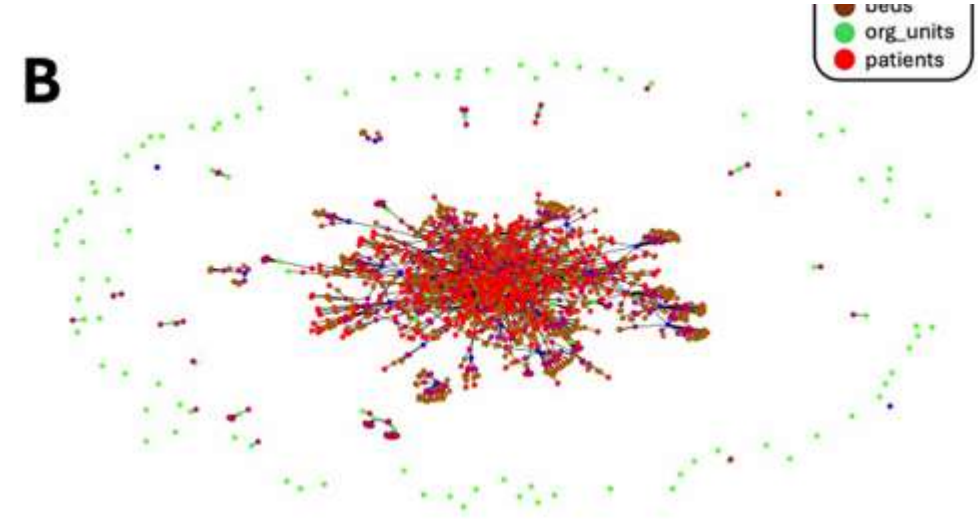
Fig 1. The idea behind the learning model presented in this paper is to link as much information as possible that is available as a standard in hospital systems in a time-dependent graph neural network. The output is a classification: Would the patient be positive or negative in a possible test for vancomycin resistant enterococci?

- >8.000 hasta
- >125.000 etkileşim

Modelin temelini oluşturan hastane grafiği

Hastalar olmadan

Tek bir güne ait hasta hareket verileri ile

Sinir ağına katılan özellikler

Statik
model

- Yaş -cinsiyet
- Bası yarası
- Braden risk skoru
- Barthel indeksi
- Tanı kodları
- Prosedür kodları
- Yatış süresi
- Biyokimya sonuçları

Dinamik model

Sonuç: VRE pozitifliğini 3 gün önceden

tahmin %80.8 duyarlılık (sensitivity) ve %94.2

özgüllük (specificity)

KİM YAPABİLİR?

İyi yönleri..

Hız: Kültür sonucundan önce risk tespiti

Hassasiyet: "dolaylı temasları" (paylaşılan cihazlar, personel rotasyonu) yakalama

Tasarruf: Gereksiz tarama testlerini azaltıp, kaynakları sadece yüksek riskli odaklara yönlendirme

Maliyet-Etkinlik ve Güvenilirlik

Bir Salgının Maliyeti vs. Sistemin Maliyeti

Kapanan servislerin yatak kaybı geliri

Ekstra sarf malzemesi (önlük, eldiven vb.) ve pahalı antibiyotik kullanımı

Hastane imajının zarar görmesi ve tazminat riskleri

Proaktif İzolasyon

Kültür sonucu çıkmamış ama riskli görülen hastanın önceden izole edilmesi

Belki 20 hastaya bulaşmasını engelledi

Yanlış Alarm Yönetimi

Tekrarlayan yanlış pozitiflikler değerlendirilir

Sistemsel düzeltmeler yapılabilir

Madalyonun öteki yüzü: zorluklar ve etik

Kurulum sürecinde manuel veri girişi

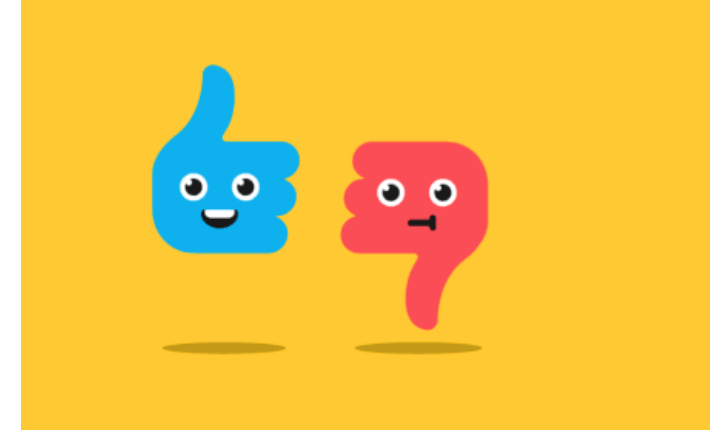
- HBYS: Yatış, transfer ve taburcu trafiği.
- Nöbet Listeleri: Personel-hasta temas haritası.
- Laboratuvar: İzole edilen suşlar ve direnç profilleri.
- Mimari: Oda yakınlığı ve havalandırma bağlantıları.

Algoritmik Sınırlar (Süreç)

- Alarm Yorgunluğu: Gereksiz izolasyon ve yanlış pozitifler.
- Zaman Algısı: Aylar sonra aynı odaya yatan hastanın "hayalet" teması.

Etik ve Hukuk (Çıktı)

- KVKK: Hassas sağlık verilerinin paylaşımı ve anonimlik.
- Sorumluluk: Algoritma yanılırsa klinik karar kimin?

Çok tanıdık bir vaka..

2 kez batın cerrahisi
Drenleri mevcut
Entübe, ≥ 10 gün YBÜ
Meropenem + Teikoplanin kullanımı

Bu hastada direnç gelişme ihtimali nedir?

Yüksek

Bu hasta, dirençli patojen seçilimi için **ideal ekosisteme** sahip

Neden Yüksek? (Mantıksal)

1. Antibiyotik Baskısı

≥10 gün karbapenem

2. Anatomik ve Yapısal Risk

Batın cerrahisi
Drenler → biofilm
Kaynak kontrolü tam değil

3. YBÜ Maruziyeti

Entübasyon
Yoğun personel teması
Ortak ekipman

4. Mikrobiyolojik Gerçek

Karbapenem + glikopeptid
kombinasyonu

Gram-negatif florada:

karbapenemaz ekspresyonu
non-fermenter seleksiyonu

kolonizasyon → **enfeksiyon** geçişi

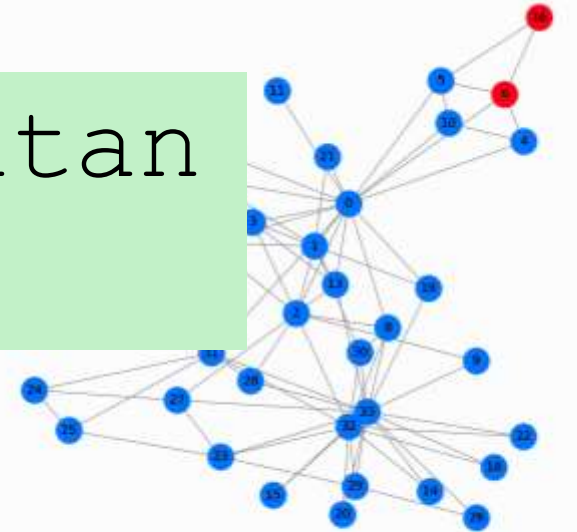
Bu hasta GNN Perspektifiyle...

Direnç gelişimi yalnızca veriler ile değil,
hasta-oda-personel-işlem.....
ağı

Biz artık salgınları anlatan değil,

başlamadan ^{risk artar} bitiren ekip

olabiliriz ^{EKK stratejisini proaktif hale getirir}

Geleneksel yöntemlerle bir salgını ancak 3. vakadan sonra fark ediyoruz. GNN ile henüz indeks vakada durdurma şansımız var

Enfeksiyon kontrol ekibi için rehberlik edebilir

Ancak onların yerini alamaz.

**SONUÇ:
YİNE ÖNLEMENE ÇIKIYOR.**

İlginiz için
tesekkürler...